

Aan de Minister van Klimaat en Groene Groei

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Strategie
Energiesysteem

Auteur

TER BESLISSING

Datum

30 oktober 2025

Kenmerk

DGKE-DSE / 102153110

nota
TER BESLISSING

Openbare beslisnota Kamerbrief Resultaten traject
Toekomst van de SDE++

Kopie aan

Bijlage(n)

2

Parafenroute

Aanleiding

Op 20 december 2024 heeft het kabinet de Tweede Kamer over het traject Toekomst SDE++ geïnformeerd. In de brief werd geconstateerd dat de SDE++ voor een aantal technieken goed werkt, maar ook dat voor een aantal technieken aanpassingen nodig zijn of eventueel vervangend instrumentarium. De voorliggende Kamerbrief beschrijft de conclusies van deze verkenningen.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om de Kamerbrief te ondertekenen ter verzending aan de Tweede Kamer na behandeling in de RFL van 25 november en MR van 28 november.

Kernpunten

- De brief gaat eerst in op de uitdagingen rondom elektrificatie. Zowel binnen als buiten de SDE++ worden inspanningen verricht om elektrificatie van de industrie effectiever te steunen. Met name de ontwikkeling van elektriciteitskosten (groothandelsprijzen en nettarieven) blijft een grote uitdaging. Eén van de mogelijke aanpassingen waarnaar wordt gekeken is het corrigeren van de subsidiebeschikking op veranderingen in de nettarieven.
- De uitkomsten van het onderzoek van Trinomics worden gepresenteerd Dit onderzoek heeft de belangrijkste uitdagingen voor duurzame warmtetechnieken in de SDE++ in kaart gebracht. De Kamerbrief geeft de volgende conclusies:
 - Trinomics stelt een andere indeling van categorieën voor, wat het kabinet mee zal nemen in de reguliere advisering van het PBL.

- Trinomics onderschrijft dat een vaste subsidie (waarbij de uitbetaling niet afhankelijk is van de productie) voor- en nadelen heeft. Het levert voor geen van de technieken een duidelijke verbetering op (met uitzondering van geothermie en restwarmte zonder warmtepomp). Het kabinet concludeert daarom dat het voor de meeste warmtetechnieken niet wenselijk is om de SDE++ (deels) om te zetten naar een vaste subsidie. Specifiek voor geothermie en toepassingen van duurzame warmte in nieuwe warmtenetten in de gebouwde omgeving zal het kabinet onderzoeken in hoeverre meer gericht instrumentarium (in bredere zin) een bijdrage kan leveren aan de investeringszekerheid.
 - Trinomics concludeert dat het met name voor nettarieven het overwegen waard is om de subsidiebedragen tijdens de looptijd mee te laten bewegen met de daadwerkelijke kostenontwikkeling. Deze optie zal nader verkend worden, waarbij de uitvoerbaarheid, de budgettaire gevolgen en de mogelijke impact op netcongestie worden meegewogen.
- Door de oplopende ETS-prijzen is de kans aanwezig dat CCS-projecten in de toekomst over de gehele subsidieperiode bezien meer dan de onrendabele top gesubsidieerd krijgen. Het is de uitdaging om de SDE++ zo vorm te geven dat het enerzijds de randvoorwaarden biedt voor totstandkoming van CCS-projecten en anderzijds risico's op overstimulering, die de Algemene Rekenkamer eerder signaleerde, voldoende mitigeert. Daarom wordt voor CCS voorgesteld om een meerjarig verrekeningsmechanisme te introduceren op het moment dat investeringsbesluiten over essentiële CCS-infrastructuur (Aramis) genomen zijn en er grotere zekerheid over transport- en opslagkosten bestaat.
- Ook staat beschreven welke redenen er zijn om de SDE++ uit te breiden zodat naast brandstofproductie voor wegvervoer ook brandstofproductie voor lucht- en scheepvaart kan worden gestimuleerd. Hier is nog sprake van een onrendabele top en deze productie komt nog onvoldoende tot stand, terwijl deze nodig zijn om deze sectoren te verduurzamen. Het PBL is daarom gevraagd om in 2026 te adviseren over hoe het stimuleren van geavanceerde hernieuwbare brandstoffen voor internationale lucht- en zeevaart in de SDE++ kan worden ingepast.
- Tot slot wordt in de brief aangegeven dat u aankomend voorjaar de Kamer zult informeren over de voorgenomen openstelling van de SDE++ in 2027 en de financiële middelen die hiervoor beschikbaar zijn.